

INFORMAČNÍ SERVIS Č.20

Vydává NEZÁVISLÉ TISKOVÉ STŘEDISKO: Michal Blažek, Jan Brabec, Marie Divišová, Zuzana Dienstbierová, Jan Hrabina, Ivan Lamper, Tereza Pokorná, Jan Ruml, Jaroslav Spurný, Miroslav Šimáček, Petruška Šustrová, Jáchym Topol, Martin Weiss

Středisko vzniklo 18. 11. sloučením redakcí REVOLVER REVUE a SPORTU. Během dvou dnů se k němu přidalo množství dobrovolných spolupracovníků, které z technických důvodů nelze jmenovat všechny, avšak bez nichž by naše práce nebyla realizovatelná. Redakce děkuje všem, kteří se práce střediska účastní a podporují ji. Speciální dik patří těm, kteří nám dali k dispozici místnosti pro redakci.

Adresa: GALERIE MLADÝCH, Vodičkova 10, 110 00 Praha 1. Tel. 22 59 02 nebo 22 97 832.)

NEJEN PONĚKUD POZDĚ

Z mnoha komunistických úst slyšíme dnes nespokojeně ohrazení: velká část požadavků Občanského fóra představuje naše vlastní cíle, to jen jiní předběhli stranu v jejích vyhlášeních. Zákonně zajištění vedoucí úlohy komunistické strany jsme sami chtěli z nové ústavy vypustit, tvrdí její představitelé, a my jen litujeme, že se o tom před námi ani v "epoše otevřenosti" nikdy nezmínili. Návrhem akčního programu vychází tedy teď KSČ před veřejnost se svými záměry a předsevzetími, které hodlá v budoucnu uplatnit a jež nestihla vyslovit dříve.

"Charta 77 ... chce z oblasti své působnosti vést konstruktivní dialog s politickou a státní mocí," psalo se v prvním prohlášení skupiny osob, sdružených k prosazování lidských práv, datovaném 1. ledna 1977. "Nastupujeme cestu dialogu s dalšími politickými silami a hnutími," odpovídá 2. prosince 1989 stranický dokument. Myslí si někdo, že taková slova přicházejí včas?

S litostí nad třináctiletou prolukou mezi vyzvou a jejím přijetím bereme do ruky oba texty. Základní dokument Charty 77 žádá toto: právo zastávat vlastní názory bez překážek a existenčního postihu za jejich vyjádření, právo svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat myšlenky všeho druhu bez ohledu na hranice, možnost otevřené diskuse ve vědecké, kulturní a umělecké tvorbě, neomezování činnosti kněží předepsaným státním souhlasem s ní, odstranění faktické podřízenosti všech institucí a organizací aparátu vládnoucí strany, podřízení aktivity ministerstva vnitra zákonům, právo svobodně opustit vlastní zemi.

Jak příbuzné či shodné jsou v oblasti lidských práv cíle nového komunistického programu, může si ověřit každý sám. A jaký je rozdíl ve věrohodnosti obou prohlášení - prvního, bráněného i za cenu příkoří, a druhého, vynuceného lidovou nespokojeností - musí si každý uvědomit. Kdo s našimi zkušenostmi přijme přihlášku komunistů k demokracii "pro všechny a bez výhrad," jak o ní hovoří program? Kdo uvěří, že právě marxisté-leninisté budou pravými ochránci náboženství, i když dnes proklamují hájení svobody názoru, přesvědčení a náboženské víry? Kdo si myslí, že právě oni, aniž se vzdávají své ideologie, budou dbát o nezávislost soudů či svobodu umělecké tvorby?

"Přístup do vedoucích funkcí musí být otevřen nejschopnějším a morálně pevným lidem bez ohledu na jejich politickou příslušnost nebo jiná hlediska," praví dokument. Složení nové federální vlády zase napovídá, jak vážné je mínění

4. 12. 1989

Tomáš Smetánka

UKRÍVDĚNÍ A UMLČENÍ

Severočeský Průboj zřejmě také ohlašuje změnu svého kursu. Deník, který v minulosti proslul primitivním zostouzením ústeckého undergroundu, památným titulkem Půllitry prázdné a hlava plná nenávisti pod fotkou Havla s Lisem a suspendováním signatářů Několika vět na tlupu buletových písmáků, aniž kdy slyšel na jakýkoliv protestní hlas, dochází 28. 11. v nepodepsaném článku "Nebylo snadné se dostat k mikrofonu" ke kurióznímu závěru: pro názor by měl dostat prostor každý. Jde o další zmnožení stížnosti, že někdo nemohá vystoupit na neformálním shromáždění, a že to není žádná demokracie a že se takhle dialog nevede.

Někteří z nás se stále nemohou smířit se skutečností, že tribuny se nefasují na doživotí, a zaregistrovat skutečnost, že k postavení se na chodník není třeba ani dvaadvaceti podpisů nadřizovaných srožek, ani tepic na nohy. Vzniklá shromáždění nejsou výsledkem žádného dialogu, chápavému a přívětivému naslouchání druhé straně, ale dost krvavě vyvzdorovaná. Teď, kdy - jak to tak vypadá - není nutné třeba další krve, máme jednoduchý recept - vytvoření další tribuny. Umlčenému fóru by ji mohli poskytnout třeba Průboj, (id/)

PŘEHLED ZPRÁV

* V Praze 4. 12. 1989 bylo přijato prohlášení českých výtvarných umělců, ve kterém se praví: Rekonstrukce federální vlády ČSSR nás neuspokojuje. Její složení v žádném případě neodpovídá rozložení sil v naší společnosti. KSČ nemá právo na 15 ze 20 křesel ve federální vládě. Rovněž zkompromitovaní politici z minulého období se nesmí ve vládě objevit. Žádáme o splnění všech požadavků studentů a Občanského fóra. Nesouhlasíme s dosavadními změnami a jsme připraveni kdykoliv se připojit ke generální stavce.

- * Dne 4. 12. 1989 se v Jičíně v 19 hodin konal ve sportovní hale za obrovské účasti občanů místních a blízkých obcí mítink Občanského fóra. Účastníci odsoudili složení vlády ČSSR oznámené 3. t.m. jako výměnu křesel mezi komunistickými poslanci. Mluvčí ZO KSCŽ závodu ZPA přečetl 7 bodů, v nichž 70 komunistů ze ZO žádá okamžité a totální zrušení Lidových milic, zrušení závodních organizací KSCŽ, kádrových úseků, odvolání placeného pracovníka KSCŽ pro stranický tisk Předvoj aj. Shromážděné občanstvo ústy svých mluvčích včetně mluvčích závodních organizací KSCŽ žádalo předání honosné moderní budovy okresního výboru KSCŽ mateřským školám a škole I. cyklu, protože děti jsou rozvaženy nebo musejí dojíždět do nouzových "azylů". Tajemník OV KSCŽ pro zemědělství Tichý, který OV KSCŽ Jičín reprezentoval, řekl, že budova předána bude, jen je třeba projednat komu. Občanské fórum Jičína si vymohlo na stranickém tisku Předvoj jednu čtvrtinu rozsahu pro své informace. Mohutným souhlasem vyjádřili přítomní podporu studentům a hercům k event. generalní stávce 11. listopadu. Spojení na OF: MUDr. primář Krátký.
- * Minulý týden byl do předsednictva Svazu českých novinářů zvolen plukovník Pavel Minařík, bývalý pracovník Radia Svobodná Evropa, který se před lety se "slávou" největšího československého rozvědčíka vrátil do ČSSR a je dnes šéfredaktorem časopisu Signál (tiskový orgán ministerstva vnitra).
- * Občanské fórum v Praze vydalo tuto informaci pro sdělovací prostředky: Političti vězni posledních 41 let se hlásí k úsilí našich narodů o vytvoření demokratické společnosti a hodlají založit přípravný výbor vlastní nezávislé organizace. Vyzývají proto všechny politické vězně i rodinné příslušníky zemřelých, aby se písemně přihlásili na tyto adresy: Roman Sakmar, Nuselská 8, 140 00 Praha 4 - Nusle; František Melichar, Bieblova 17, 150 00 Praha 5
- * BAROK COLLEGIUM Praha, umělci František Kimel (hoboj), Jan Buble (housle), Jiří Sladeček (violoncello), Jakub Waldmann (kontrabas), Hana Kimelová (cembalo) a zároveň členové Občanského fóra České filharmonie, přijali pozvání Občanského fóra Vysokého nad Jizerou a potěšili všechny přítomné v sále vysokého Krakonoše svým koncertem - besedou. Uvolněnost, potěšení z krásné hudby a neformální projev umělců vytvořily souznění všech. Na konto stávkujících studentů se vybralo a prostřednictvím ČSTSP ve Vysokém bude poukázáno 3 143,- Kčs.
- * Ve svém apelu z 21. 11. 1989 na všechny polské organizace a instituce, polské studenty i kulturní a umělecká střediska, vyzývají představitelé Polsko-československé solidarity M. Jasinski a Z. Janas, k uskutečňování solidarizačních akcí na podporu československého boje o reformy a demokracii. Stručně informují o vývoji v ČSSR po 17. 11. 1989 a vyjadřují přesvědčení, že solidarita projevená právě v této chvíli vytvoří pro další vzájemné vztahy obou narodů ten nejlepší základ.
- * Dne 3. 12. 1989 se v Praze sešel Křesťansko-demokratický klub, který ustavil přípravný výbor Křesťansko-demokratické strany a dočasně ho pověřil politickým vedením až do ustavujícího sjezdu této strany. Křesťansko-demokratická strana podporuje Občanské fórum a sdílí jeho požadavky. Program strany bude podrobně rozpracován později; základní ideová východiska jsou známa již nyní. Zájemci o členství a práci v Křesťansko-demokratické straně se mohou informovat na těchto kontaktních adresách: dr. Václav Bonda, Karlovo nám. 18, Praha 2; Ing. Josef Jelínek, Mezivřší 35, Praha 4; Michal Primas, Krumlovská 3, 370 07 České Budějovice; Ing. Miroslav Tyl, Žernovská 38, Praha 10; tiskový mluvčí - Petr Burian, Slavojova 7, 128 00 Praha 2
- * Žalují ČSTV a zvláště pak Československý fotbalový svaz, že připravuje poškozování zájmů čs. státu v cizině. Dopouští se ho tím, že nutí čs. reprezentanty k účasti na sportovních hrách a utkáních při smogovenní zamoření několikanásobně převyšujícím normu. Československé reprezentanty v kopané tým vystavuje riziku, že v Itálii na mistrovství světa nastoupí nemocní a nebudou moci nikoliv vlastní vinou podat optimální výkon, a tím vážně poškodí čs. zájmy v zahraničí. Michal Blažek
- * Lidová demokracie pod titulkem Poškozeným demonstrantům zveřejnila zprávu, že Česká státní pojišťovna nabízí postiženým účastníkům manifestace 17. 11. 1989, aby se přihlásili na GR o peněžitou náhradu. Pracovníci právnícké poradny upozorňují, že v takovém případě se postižený zříká obžalování příslušníků pořádkových sil u prokurátora. Tento nebezpečný trik má sloužit k tomu, aby vykonavatelé rozkazů na Národní třídě unikli spravedlnosti.
- * Od svého vzniku minulý týden je OF v Břevnově na Bělohorské ul. 69, vystaveno provokacím ve formě anonymních telefonátů, rozšiřování dezinformací o jednotlivých mluvčích i o jeho činnosti. Na denním pořádku jsou anonymní telefonické vyhrůžky i poplašné zprávy (v místnostech OF hoří!). Břevnov je čtvrtě známá vysokým počtem obyvatel zaměstnaných u MV a výhrůžné telefonáty nelze brát na lehkou váhu, neboť k požáru v Břevnově již jednou za dodnes nevyjasněných okolností došlo (známý případ vyhořelého domu manželů Hochmanových, signatářů Charty 77, ke kterému došlo v létě t.r.).
- * Městský koordinační výbor OF v Šumperku začal vydávat svůj časopis nazvaný Občanské fórum. V redakci Jana Havlíčka a Jaroslava Kopřivy tak vznikl jeden možný model iniciativy občanských fór mimo "centrum" hlavního města. Časopis je zatím množěn na psacím stroji, ale je jasné, že představuje důležitý krok

v propojení demokratických sil města. Doufáme, že v Šumperku vznikla tribuna, která bude sloužit diskusi a formulování stanovisek, tedy věcem, kterým jsme za čtyřicet let totalitní vlády téměř odvykli.

- * KARLOVARSKO. Dělníci v továrnách v Nejdku, v nedalekých dolech i jinde jsou pod pohrůžkou odebrání nedekreovaných složek platů donucováni podepisovat, že nesouhlasí s principy a prohlášeními místního Občanského fóra, že je odsuzují a že se neúčastní jeho shromáždění. Vedení podniků se při tom neváhá opírat o pomoc StB. V Karlových Varech byly prý letaky a plakáty v noci strhávány uniformovanými osobami. V této souvislosti jeden karlovarský občan dosvědčuje, že si místní StB vypůjčila od armády větší množství uniforem.
- * V jednom z pražských podnikových OF vznikl návrh na zrušení kadrových oddělení. K němu se váže požadavek "úředního zničení" tzv. kadrových materiálů, tj. těch osobních spisů, které nejsou dostupné těm, jichž se týkají. Takové materiály existují o každém z nás, a proto je návrh jistě všeobecně užitečný.

O DŮVĚŘE

Ze zpravy parlamentní komise, otištěné v Rudém právu dne 5. 12. 1989 vyjímáme: "Důsledně objasnění události ze dne 17. 11. 1989 a uplatnění politické i právní odpovědnosti vůči konkrétním viníkům protiprávního jednání jsou podle názoru parlamentní komise jedinou cestou k obnovení důvěry veřejnosti ve Sbor národní bezpečnosti a jednou z forem položení záruk funkčnosti právního státu."

Podle této citace bychom snad mohli uhadnout následující scénář. Několik viníků na nejrůznějších stupních velení bude snad odhaleno, jejich jména zveřejněna, budou postaveni před soud a možná i odsouzeni. Každému je jasné, nejde o nějakého toho majora, plukovníka nebo kapitána, který k útoku na demonstranty bezprostředně zavelel, ale že obvinění jsou namířena proti osobám, které stály anebo dosud stojí na nejvyšších stupních stranického žebříčku. A možná, že i na této úrovni dojde k odhalení a nakonec i k soudům. Ale obnoví tohle všechno "důvěru veřejnosti ve Sbor národní bezpečnosti"? A nebyla důvěra veřejnosti k SNB zcela prázdným pojmem již dávno před zasahem 17. 11.?

Důvěra ve sbor, který od roku 1948 slouží ve všech svých složkách jako vykonavatel moci KSČ, sbor, jehož příslušníci, tito vykonavatelé povolání "skutečných mužů", bojovali vždy nejen proti kriminalitě, ale jejichž funkcí byla i neustálá kontrola obyvatelstva a uplatňování následných represí proti komukoli, kdo se opovážil projevit svůj názor, jakkoli vybočit z pořádku diktovaného totalitní mocí, ať už šlo o opoziční činnost nebo o vtipkování v hospodě.

Zprávy o poměrech v napravných zařízeních také nenasvědčují tomu, že by příslušníci SNV požívali obzvláštní důvěry veřejnosti. Tedy nejen toho zlomku populace, který v čs. vězeních pobývá více méně stále. K dispozici jsou otřesná svědectví z doby zcela nedávno, např. sborník "O československém vězeňství", vydáný Chartou 77, který je souhrnem zkušeností politických vězňů posledních let. (Mezi autory je Jiří Volt, Jiří Gruntorád, Ota Veverka, Jaroslav Šavrdá a další). Činnost SNV z 50. let se v období pražského jara stále námětem vyšetřování zvláštních komisí, mj. komise Kolderovy. Neexistuje žádný důvod, proč ve vyšetřování těchto zločinů nepokračovat.

Nejde nám o to, plivnout na každého, kdo nosí či nosil uniformu, je jisté, že příslušníci SNB i PS VB byli vždy řízení z vyšších, odpovědných úřadů, že hlavní roli při politických procesech i při celkovém "normalizování" hrály špičky stranického aparátu a samozřejmě Státní bezpečnosti. Pro obnovení důvěry veřejnosti je nezbytné, aby sami příslušníci SNB přestali hrát roli, která je ve vědomí veřejnosti zafixovaná - totiž roli všemocného arogantního policajta, slepě vykonávajícího všechny příkazy - ať už šlo o rozehnutí koncertu, anebo sledování bytu nějakého aktivisty, až po bití bezbranných lidí, ukazujících prázdné ruce, a začali se chovat podle dobře známého, i když zdiskreditovaného hesla: "Sloužím lidu". K tomu by podle našeho názoru posloužily i dobře viditelná osobní označení jednotlivých příslušníků. Tedy opatření vylučující jakoukoli anonymitu, opatření naprosto běžné v demokratických zemích, opatření, které se svého času dobře uplatnilo i u nás (jt)

MANIPULACE V ZELENÉM

Zvykli jsme si na to, že se StB snaží šířit nejrůznější dezinformace, a to prostřednictvím letáků, zfalšovaných prohlášení OF či telefonicky. Po pravdě řečeno by spíš překvapil opak. Každý o tom ví, na zdech visí varovné plakáty a při trochu pozornější četbě a možnosti srovnání se člověk může i zasmát (alespoň v Praze a nejeř nad pravopisnými chybami).

O poznání jinak působí taková situace v armádě. Z útvaru ČSLA (na přání pisatele nejmenovaného) jsme dostali zprávu o šíření dezinformačních letáků důstojníky naší armády a na ukázkou několik z nich. Jejich hlavním znakem je zcela nezakryvaná demagogie - s využitím dokonalé informační blokády vojáků základní služby, snaží se texty "antipropagandy" zapůsobit především na primitivní a pokleslé lidské sklony: závist, šovinismus atd. (např. časté odkazy na hrozivou ekonomickou situaci Polska, jehož občané teď "obléhají naše obchody a vykupují potraviny". V dezinformacích se taktně mlčí o tom, že do současného stavu zavlekla polské hospodářství komunistická strana a že opozice se pouze nanejvýš odpovědně postavila k úkolu zem:

ze stávajícího marasmu vyvést. Že to po všech těch letech bezuzdného plýtvání není jednoduché, chápe snad každý. V podobně ubohém duchu jsou i donekonečna omílané senzace o Havlově "milionářském původu".)

Největší nebezpečí číší z "Tézi k objasnění společensko politické situace", které jsou šířeny v Západním vojenském okruhu ČSLA. Najdeme zde ryzí slovník 50.let v hrozivě aktuální souvislosti ("akce nepřátelských sil", "ideově diverzní centrály") v omáčce nejpustších lži a překrucování (např. z hesla "Propusťte politické vězně" udělali autoři Tézi požadavek kratší a údernější: "Propusťte vězně"; přesně tohle prý opozice požaduje). Celkové vyznění dokumentu nenechává nikoho na pochybách: "Pokud to bude vyžadovat bezpečnost našeho státu a socialismu, armáda své poslání odpovědně splní."

Rozhazuje-li někdo podobné pamflety po ulicích, nikomu tím svůj názor koneckonců nevnucuje. Jestliže je ale vědomě rozšiřují důstojníci mezi podřízeným mužstvem, je to zcela jasná indoktrinace, navíc tak kratkozraká, že její důsledky nelze předvídat (pt)

* Máme ověřené zprávy, že se v tiskárně hlavní politické správy ČSLA, která je umístěna v budově ministerstva obrany, tisknou provokační letáky. Zaměstnanci tiskárny však tuto práci odmítli provést, tiskne je tam tedy někdo jiný a jindy než v běžné pracovní době.

KSČ - reprezentant bídy

Myslím si, že už u kolébky Komunistické strany Československa stály mocenské ambice. Strana pak svou nejvlastnější ideologii - moc - přesvědčivě ukazovala během celého svého působení v Československu. Dokonce i za 2. světové války, v době největšího ohrožení ČSR, se komunistický odboj řídil v první řadě ideologickými direktivami mající za cíl uchopení moci v poválečném období. Nyní je strana po 40 letech své totální moci pod tlakem vnějších i vnitřních okolností znovu nucena bojovat o moc. Bylo by to v pořádku, kdyby se KSČ stala jednou ze stran v pluralitním demokratickém systému a své ambice by stavěla výlučně na přitažlivost vlastního programu. Ale ouha. Její rodná koncepce se stala pro ni zřejmě nepřekročitelnou. Stačilo si poslechnout delegáty na aktivu KSČ 28. listopadu ve Sjezdovém paláci: *Milice nedáme / kdybychom je měli použít! Máme v rukou Ústavu, prezidenta, bezpečnost a armádu! OF je pár kříklounů, kteří nemají podporu národa!*

Nový generální tajemník Karel Urbánek odmítl požadavek zrušení LM a vůbec si asi neuvědomil, že jejich existence je nehoráznost a absolutní pohrdání právy většiny občanů. Zcela zřetelně je vidět, že vedení KSČ v duchu minulých let pokládá národ za blbou masu hodnou jen k ovládnutí, přirozené požadavky veřejnosti jsou pro ně jen vzduch a zajímá je jen jedno - privilegované postavení.

Pan Urbánek je však pouze jedním z předsedů politických stran a KSČ je pouze jednou z politických stran, navíc úplně zdiskreditovanou. Zásadně odmítáme účast generálního tajemníka KSČ na jakémkoliv jednání, které přísluší jen vládě ČSSR. KSČ reprezentuje jen bídu naší společnosti. (ppl)

VÝZVA NEZÁVISLÉ VYŠETŘOVACÍ KOMISE

Nezávislá vyšetřovací komise důrazně žádá všechny fakulty, stávkové výbory VŠ a středních škol, aby důkladně prověřily, zda na jejich školách nejsou nezvěstní.

Jsme si vědomi, že prověřit účast studentů je v současné době velmi složité, ale na základě dosavadních výsledků našeho šetření to pokládáme za naprosto nezbytné.

Současné žádáme všechny občany, kteří vědí o někom, kdo je od 17.11. či od pozdější doby pohřešován, aby neprodleně poskytli potřebné údaje do sídla NVK: Pedagogická fakulta UK, Praha 1, M.Rettigové 4, 3.patro, místnost č.10.

NVK je složena ze zástupců studentů VŠ, členů nezávislé občanské iniciativy Klubu právní podpory a dalších občanů. Pracuje na objasnění okolností vedoucích k masakru 17. 11., vlastnímu masakru a pozdějších s ním souvisejících událostí. (NVK, v Praze 4. 12. 89)

Po zveřejnění článku "Na tribuně nejasno" (IS č. 19), který kritizuje špatnou a nekoordinovanou koncepci vystoupení řečníků při demonstraci na Václavském nám. 4. 12., se na redakci snesla vlna výčitek. Byli jsme obviněni hlavně z toho, že zbytečně chaotizujeme venkov, kde prý lidé těmito jemným nuancím "nerozumněji" a jenom se jim kritikou OF udělá zmatek v hlavě. Nutno dodat, že tyto výhrady nepocházejí od koordinačního výboru OF, který byl jmenovaným článkem údajně napaden. Z technických důvodů se k diskusí o nutnosti kritiky vrátíme až v následujícím čísle

(Uzávěrka č. 20: 5. 12. 89, 20.30 hod.)